

מבחן מסכם – רמה גבוהה – מחוון

משך המבחן: 90 דקות · סך הבול 100 נקודות · קראו את הטקסט פעמיים לפני שתענו, ונמקו את תשובותיכם.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א': הבנת טקסט מידע	40	
חלק ב': ידע ומושגים	35	
חלק ג': חשיבה גאוגרפית והבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א': הבנת טקסט מידע (40 נק')

1 בחרו את התשובה הנכונה לפי הטקסט. (4 נק')

- א. מה המטרה העיקרית שלשמה נחפרה תעלת סואץ?
- להעביר דגים לים התיכון
 - לקצר את דרך הספינות בין אירופה לאסיה
 - לקרר מפעלים
- ב. למה התכוון הכותב במילים «אורחים לא מוזמנים»?
- תיירים שהגיעו בלי הזמנה
 - מינים שהגיעו מים סוף והתפשטו
 - ספינות משא

2 השלימו את הטבלה לפי הטקסט: כיצד משפיעות להקות המדוזות על כל קבוצה? (6 נק')

קבוצה	ההשפעה
מתרחצים	נכווים ממגע במדוזות; פחות מבקרים בחופים
דייגים	הרשתות מתמלאות מדוזות במקום דגים
מפעלים לחוף	צריך לנקות את צינורות הקירור

חלק ב': ידע ומושגים (35 נק')

1 השלימו את הטבלה. (8 נק')

קנה מידה	מרחק במפה	מרחק אמיתי
1:50,000	7 ס"מ	3.5 ק"מ
1:200,000	4.5 ס"מ	9 ק"מ
1:25,000	8 ס"מ	2 ק"מ
1:1,000,000	3 ס"מ	30 ק"מ

2 כתבו ליד כל מקום באילו חצאי כדור הוא נמצא (צפוני/דרומי, מזרחי/מערבי). (6 נק')

- א. 25 מעלות דרום, 45 מעלות מזרח ← דרומי, מזרחי
- ב. 50 מעלות צפון, 5 מעלות מערב ← צפוני, מערבי
- ג. 10 מעלות דרום, 75 מעלות מערב ← דרומי, מערבי

3 נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים. (8 נק')

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. מפה בקנה מידה 1:10,000 מפורטת יותר ממפה בקנה מידה 1:1,000,000.	☒	☐	
ב. במפה פיזית, אזור ירוק הוא תמיד אזור עם יער.	☐	☒	ירוק מסמן אזור נמוך; אין זה אומר בהכרח שיש בו יער
ג. מקום בקו רוחב 70 צפון קרוב לקוטב יותר ממקום בקו רוחב 30 צפון.	☒	☐	
ד. הים התיכון מתחבר לים השחור דרך תעלת סואץ.	☐	☒	הוא מתחבר לים השחור דרך מצרים צרים בטורקיה; תעלת סואץ מחברת אותו לים סוף

4 התאימו בין המקום למה שמאפיין אותו. (5 נק')

טור א

1. סיציליה

2. מצר גיברלטר

3. הנילוס

4. יוון

5. נמל אשדוד

טור ב

1 אי שבו נמצא הר הגעש אטנה

3 נהר שנשפך לים התיכון במצרים

2 מעבר בין הים התיכון לאוקיינוס האטלנטי

5 נמל משא בחוף הדרומי של ישראל

4 מדינה עם איים רבים מאוד

5 השלימו במושג הגאוגרפי המדויק. (8 נק')

א. קו האורך 0, שעובר בגריניץ', נקרא **קו האפס**.

ב. סרגל מצויר במפה שמראה מרחקים הוא קנה מידה **קווי**.

ג. באקלים ים-תיכוני החורף נוח ו**גשום**.

ד. דיג של יותר מדי דגים, עד שהם מתמעטים, נקרא **דיג יתר**.

חלק ג': חשיבה גאוגרפית והבעה בכתב (25 נק')

1 יואב טוען: «בשביל לתכנן טיול רגלי, תצלום לוויין טוב יותר ממפת טיולים». הציגו טיעון אחד בעדו וטיעון אחד נגדו, וכתבו מה אתם הייתם בוחרים. (7 נק')

תשובה אפשרית: בעד: בתצלום רואים את השטח כמו שהוא – צמחייה, סלעים, מבנים. נגד: בתצלום אין שמות, מקרא, סימון שבילים וקנה מידה נוח, ולכן קשה לנווט בו; מפת טיולים מראה שבילים ומרחקים. בחירה מנומקת (למשל: מפת טיולים, ואפשר להיעזר בתצלום). (3+3 נק', בחירה מנומקת – 1)

2 שרטוט מפה של אי דמיוני בים התיכון בקנה מידה 1:100,000: סמנו נמל, עיר, הר וחוף רחצה, הוסיפו מקרא, חץ צפון וקנה מידה קווי. האי צריך להיות באורך של 4 ק"מ בערך. (6 נק')

תשובה אפשרית: אי באורך של כ-4 ס"מ במפה (1 ס"מ = 1 ק"מ), ארבעה סמלים מוסברים במקרא, חץ צפון וקנה מידה קווי מדויק. (נקודה לכל רכיב: אורך נכון, סמלים, מקרא, חץ צפון, קנה מידה קווי, סדר ובהירות)

3 כתבו פסקה (5–6 משפטים): «הים התיכון – מקור חיים שצריך לשמור עליו». תארו שתי דרכים שבהן הים מועיל לאדם, שתי דרכים שבהן האדם פוגע בו, והציעו פתרון אחד שדורש שיתוף פעולה בין מדינות. (12 נק')

תשובה אפשרית: מועיל: מזון ודיג; סחר ונמלים; תיירות ופרנסה; אקלים נוח. פוגע: זיהום (ביוב, פלסטיק, דלק); דיג יתר; בנייה בחופים. פתרון משותף: הסכם בין המדינות להגבלת דיג, לטיפול בביוב או לשמורות ימיות, כי המים והדגים עוברים בין המדינות. (שתי תועלות – 4, שתי פגיעות – 4, פתרון מנומק – 2, כתיבה מאורגנת ותקינה – 2)